

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 05.02.1982, sp. zn. 5 Tz 58/81, ECLI:CZ:NS:1982:5.TZ.58.1981.1

Číslo: 37/1982

Právní věta: Otázku, zda pracovník jednal v postavení odpovědného hospodářského pracovníka ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák., je třeba řešit podle toho, jaké práce pracovník z pověření příslušných nadřízených pracovníků skutečně vykonával, nikoliv podle jeho pracovního zařazení v pracovní smlouvě. Odpovědným hospodářským pracovníkem ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák. může být proto i pracovník, který vykonával práce zástupce vedoucí skladu, ačkoliv podle pracovní smlouvy byl zařazen do kategorie skladových dělníků.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 05.02.1982

Spisová značka: 5 Tz 58/81

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky

Předpisy: 140/1961 Sb. § 127 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 37/1982 sb. rozh.

Otázku, zda pracovník jednal v postavení odpovědného hospodářského pracovníka ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák., je třeba řešit podle toho, jaké práce pracovník z pověření příslušných nadřízených pracovníků skutečně vykonával, nikoliv podle jeho pracovního zařazení v pracovní smlouvě.

Odpovědným hospodářským pracovníkem ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák. může být proto i pracovník, který vykonával práce zástupce vedoucí skladu, ačkoliv podle pracovní smlouvy byl zařazen do kategorie skladových dělníků.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 5. 2. 1982 sp. zn. [5 Tz 58/81](#).)

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou z 23. září 1981 sp. zn. 3 T 230/81 a uvedenému soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou z 23. září 1981 sp. zn. 3 T 230/81 byl obviněný B. Š. uznán vinným jednak dokonáním a jednak nedokonáním trestným činem porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 129 odst. 1 tr. zák., jehož se podle výroku tohoto rozsudku dopustil tím, že jako skladový dělník nár. podniku Technomat Hradec Králové, závod v Borohrádku, od počátku měsíce března 1981 do 4. června 1981 bez souhlasu nadřízených pracovníků a bez fakturace převedl přebytky instalačního materiálu ze skladu na jiné organizace, a to na Jednotné zemědělské družstvo Ovčáry v hodnotě 978,50 Kčs, na Okresní podnik služeb v Rychnově nad Kněžnou v hodnotě 176,- Kčs, na Stavební bytové družstvo v Hradci Králové v hodnotě 971,70 Kčs a na Jednotné zemědělské družstvo Nová Ves u Chotěboře v hodnotě 7054,60 Kčs. Dále dne 4. června 1981 stejným způsobem předal referentu zásobování Jednotného zemědělského družstva Ovčáry V. L. bednu s přebytky instalačního materiálu v hodnotě 1933,60 Kčs bez fakturačních podkladů, když však zjistil, že V. L. již odevzdal v kanceláři skladu jím vyhotovenou pozvánku k odběru materiálu a tím upozornil ostatní pracovníky skladu na nedovolený odvoz materiálu, bednu s materiálem opět složil a zavezl zpět do skladu a dále téhož dne si připravil ve skladu bez vědomí ostatních pracovníků dvě bedny s přebytky instalačního materiálu v hodnotě 4517,10 koruny, které chtěl bez fakturace příležitostně předat nezjištěným odběratelům z řad socialistických organizací, jejichž předání však neuskutečnil, neboť bedny byly zajištěny. Za to a za další přečin byl odsouzen podle § 129 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou a půl roku. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený národní podnik Technomat Hradec Králové odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti tomuto rozsudku, který se stal pravomocným dne 24. 10. 1981, podal generální prokurátor ČSR dne 23. 12. 1981, tedy ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř., stížnost pro porušení zákona a navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným rozsudkem byl porušen zákon ve prospěch i v neprospěch obviněného, aby tento rozsudek zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. Ve stížnosti pro porušení zákona bylo vytknuto, že okresní soud pochybil, když zjištěné jednání obviněného posoudil jako trestný čin porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 129 odst. 1 tr. zák., který tu nepřicházel do úvahy již proto, že v tomto případě došlo ohledně částky 9180,- Kčs k obohacení jiných organizací uvedených ve výroku rozsudku a ve zbytku jen obava z odhalení trestné činnosti zabránila obohacení jiných organizací. Z toho, že motivem jednání obviněného bylo poskytnout neoprávněné výhody jiným socialistickým organizacím, stížnost pro porušení zákona dovozuje, že obviněný jednal v úmyslu předpokládaném v ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák. o trestném činu neoprávněného nakládání s finančními a hmotnými prostředky, jehož však se obviněný nemohl dopustit proto, že jako skladový dělník nejednal v postavení odpovědného hospodářského pracovníka. V těch případech, kdy obviněný svým jednáním opatřil pro jiné osoby, které jsou odpovědnými hospodářskými pracovníky, prostředky pro neoprávněné vytvoření fondu, aniž tito pracovníci tento fond fakticky vytvořili, se obviněný dopustil přípravy k trestnému činu podle § 127 odst. 1 tr. zák. a v těch případech, kde došlo alespoň k pokusu o vytvoření fondu, tj. tam, kde instalační materiál byl převzat a použit ve prospěch socialistické organizace, obviněný naplnil znaky pomoci k tomuto trestnému činu. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák. je ustanovením mírnějším než ustanovení § 129 odst. 1 tr. zák., porušil okresní soud zákon v neprospěch obviněného.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo a shledal, že zákon byl porušen.

Pokud okresní soud posoudil jednání obviněného týkající se neoprávněného přesunu přebytků instalačního materiálu socialistickým organizacím podle ustanovení § 129 tr. zák. o trestném činu porušování povinnosti v provozu socialistické organizace, nelze s tímto právním posouzením věci

souhlasit.

Vzhledem k tomu, že obviněný zjištěným způsobem jednal v úmyslu zajistit výše uvedeným socialistickým organizacím neoprávněné výhody, bylo třeba se náležitě vypořádat s otázkou, v jakém pracovním postavení obviněný jednal. Kdyby totiž obviněný tímto způsobem jednal v postavení odpovědného hospodářského pracovníka, jeho jednání by naplňovalo znaky trestného činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. Z tohoto hlediska okresní soud bez bližšího odůvodnění dospěl k závěru, že obviněného vzhledem k jeho zaměstnání jako dělníka ve skladu nelze považovat za odpovědného hospodářského pracovníka.

Otázku, zda pracovník jednal v konkrétním případě jako odpovědný hospodářský pracovník ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák., za něhož se podle platné judikatury považuje každý pracovník, který se v rámci svého zaměstnání, postavení nebo funkce podílí na plnění hospodářských úkolů socialistické organizace nebo její složky, nelze řešit jen podle označení druhu práce, kterou pracovník podle pracovní smlouvy vykonával, ale vždy je třeba zkoumat rozsah jeho odpovědnosti z jeho pracovního nebo jiného poměru ve vztahu k hospodářským úkolům, které je v rámci svého pracovního zařazení v socialistické organizaci oprávněn a také povinen vykonávat. Při zjišťování těchto úkolů je nutno vycházet z příslušných ustanovení zákona nebo jiných obecně závazných právních norem, pracovních a organizačních řádů organizací, směrnic a instrukcí vydaných příslušným resortem, tarifních katalogů pracovníků apod.

V posuzovaném případě byl již v přípravném řízení shromážděn dostatečný materiál k posouzení rozsahu odpovědnosti obviněného vyplývající z jeho pracovního zařazení. Šlo zejména o tarifní katalog dělníků podle výnosu č. 3/73 nár. podniku Technomat v Praze, dohodu o kolektivní hmotné odpovědnosti pracovníků skladu krajského závodu téhož národního podniku v Hradci Králové a protokol o svědecké výpovědi obchodního náměstka ředitele téhož krajského závodu B. P. Okresní soud, ačkoliv provedl v hlavním líčení důkaz přečtením uvedených listin i výsledkem svědky B. P., se v napadeném rozsudku s těmito důkazy nevyvořoval.

Kdyby byl okresní soud vzal tyto důkazy v úvahu, zjistil by z citovaného tarifního katalogu, že obviněný je sice zařazen do kategorie dělníků ve skladě, avšak jeho povolání záleželo v samostatném příjmu, skladování, ošetřování, a výdeji zboží, v přípravě a expedici zásilek podle dodávkových a expedičních rozpisů s odpovědností za jejich úplnost, ve vedení samostatného úseku skladu a předepsané evidence a v provádění inventur. Z obsahu citované dohody o kolektivní hmotné odpovědnosti lze dále zjistit, že obviněný tuto dohodu uzavřel jako zástupce vedoucího skladu 533 - fitinky v Borohrádku. Také podle svědecké výpovědi B. P. bylo v pracovní náplni obviněného provádět příjem zboží z výrobního závodu podle příslušných dokladů a výdej tohoto zboží zákazníkům na základě expedičních příkazů vydávaných krajským závodem v Hradci Králové.

Z těchto důkazů vyplývá, že obviněný byl v rámci svého pracovního zařazení jako zástupce vedoucího skladu oprávněn a povinen plnit úkoly spočívající v samostatném příjmu, skladování a výdeji materiálu v jím spravované skladu. Obviněnému byly tedy svěřeny takové hospodářské úkoly, s nimiž byly spojeny určité dispozice s hmotnými prostředky vlastní socialistické organizace, a proto obviněný byl odpovědným hospodářským pracovníkem. Toto postavení, jak je zřejmé ze způsobu provádění trestné činnosti, obviněnému také umožňovalo, aby si vytvářel přebytky skladového materiálu a aby pak s nimi neoprávněně disponoval.

Závěr okresního soudu, že obviněný nebyl v postavení odpovědného hospodářského pracovníka, tedy neodpovídá skutečnosti.

Poněvadž se obviněný zjištěného jednání, pokud jím zajistil nebo zamýšlel zajistit neoprávněné výhody socialistickým organizacím, dopustil jako odpovědný hospodářský pracovník, bylo třeba toto

jednání posoudit jako trestný čin porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. Tento trestný čin obviněný spáchal již tím, že jako odpovědný hospodářský pracovník při hospodaření se svěřeným instalačním materiálem vlastní socialistické organizace v úmyslu zajistit neoprávněné výhody neoprávněně vytvořil cizím socialistickým organizacím ve větším rozsahu z tohoto materiálu neevidované a nekontrolovatelné přebytky. Pokud obviněný takto vytvořené přebytky přesunoval neoprávněně na jiné organizace v úmyslu zajistit jim neoprávněné výhody, naplnil znaky tohoto trestného činu podle další alternativy spočívající v neoprávněném nakládání s hmotnými prostředky, přičemž je nerozhodné, že k tomu byly použity přebytky materiálu vytvořené neoprávněně, v tomto případě jinou formou jednání podle § 127 odst. 1 tr. zák.

Pokud tedy okresní prokurátor uznal obviněného vinným trestným činem podle § 129 odst. 1 tr. zák., ač jeho skutek měl být správně posouzen podle ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák., byl napadeným rozsudkem porušen zákon v ustanovení § 129 odst. 1 tr. zák., a to v neprospěch obviněného, neboť ustanovení o trestném činu podle § 127 odst. 1 tr. zák. obsahuje oproti ustanovení o trestném činu podle § 129 odst. 1 tr. zák. mírnější sazby trestu odnětí svobody.